

forum for
natur og
friluftsliv
nordland

Fauske 25.08.2017

Norges Vassdrags- og Energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo
E-post: nve@nve.no

Høringsuttalelse til søknad om bygging av Tjvholfsfossen kraftverk i Grane kommune

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 22 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Viser til høringsbrev fra NVE datert 06.06.2017 om høring av Tjvholfsfossen kraftverk i Grane kommune. Denne uttalelsen er utarbeidet i nært samarbeid med Norsk Ornitologisk Forening avd. Nordland og Naturvernforbundet i Nordland.

Om Tjvholfsfossen kraftverk

Clemens Kraft AS ønsker å utnytte et fall på 60 m i Gluggvasselva med inntak på kote 110 og kraftstasjon på kote 50. Gluggvasselva er en sideelv til Vefsna og har utspring i to elveløp Vesterelva og Gluggvasselva som går i samløp på kote 150. Tjvholfsfossen kraftverk utnytter fallet helt nederst i Gluggvasselva, rett oppstrøms samløpet med Vefsna. Inntaksdammen i betong er planlagt med en lengde på ca. 20 m og en høyde på 2 m. Fra inntaket føres vannet i et 2000 mm rør over en strekning på 1050 m ned til kraftstasjonen. Rørgata graves ned og dekkes til på hele strekningen. For adkomst til inntaket og kraftstasjon søkes det om bygging av ca. 375 m ny vei. Middel vannføringen ved inntaket er 4,0 m³/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 10,1 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 5 MW, og vil etter planene gi en årsproduksjon på 14,5 GWh. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 1,2 km lang elvestrekning. Det er planlagt å slippe en differensiert minstevannføring på 5-presentilnivå sommer og vinter på henholdsvis 435 l/s og 232 l/s.

I det påfølgende er det gjort en kortfattet oppsummering av konsekvensutredningen på de tema som berører natur og friluftsliv.

Naturmiljø

Vegetasjonen langs utbyggingsstrekningen er relativt ensartet. Berggrunnen er kalkrik og det er funn av flere kalkkrevende arter.

Langs en sidebekk (Stormobekken) til Gluggvasselva, og innenfor influensområdet, er det registrert naturtypen kystgranskog med verdi Viktig – B. Her er det blant annet påvist gubbeskjegg (NT), rustdoggnål (NT) og langnål (LC). Rørgata planlegges gjennom denne lokaliteten, og da følger denne samme trase som eksisterende skogsvei. Åpning av slike skogbestander kan endre de mikroklimatiske forholdene i området med tanke på blant annet temperatur og luftfuktighet. Konsulentene fra Bioreg mener verdiene ikke vil bli nevneverdig påvirket av det planlagte tiltaket, da selve vassføringen i Stormobekken er viktigere for disse, og at bekken ikke blir påvirket av tiltaket.

Det hekker fossefall flere steder i vassdraget, og fuglen ble også observert innenfor utbyggingsområdet ved de naturfaglige undersøkelsene 20.08.2012. Ellers finnes det både rype og skogsfugl innen utbyggingsområdet. Det er tidligere registrert et hønsehaukreir (NT) et godt stykke fra det planlagte inntaket, samt en tidligere hekking av jaktfalk (NT) noen kilometer fra kraftverkets influensområde. Status er for disse hekkelokalitetene er ikke gjort kjent gjennom miljøundersøkelsene.

Av hjortevilt forekommer det i hovedsak elg og rådyr. Av store rovdyr er det bjørn, jerv og gaupe som har forekommet her i nyere tid. Det er ikke kjent at det forekommer spesielt verdifulle arter av invertebrater, og ingen spesielle habitater for slike arter ble påvist under befaringene.

Friluftsliv

Stasjonen plasseres ved en kulp som benyttes av lokalbefolkningen til bading. Det vil kunne bli noe støy i dette området, samtidig som vannføringen i Almlidforsen reduseres. Ellers er det ingen særlige brukerinteresser innenfor tiltaksområdet. Det er ingen turstier her og området er i all hovedsak brukt av grunneierne og eventuelt andre med stedlig tilknytting.

Tiltaket vil ikke endre muligheten til å drive friluftsliv i området. Det er ingen fiskeinteresser på den berørte elvestrekningen. Redusert vannføring vil kunne føre til redusert opplevelseskvaliteter for de som ferdes langs elva og de som bader i kulpen nedstrøms Almlidforsen. Det er ventet at tiltaket vil kunne påvirke mulighet for bading i kulpen i utbyggingsperioden, men vesentlig mindre driftsfasen.

FNFs vurdering

Vassdraget er tidligere fraført 73 % av vannføringen i det opprinnelige nedbørfeltet. Derfor er den biologiske produksjonen i elva redusert i forhold til det naturlige og mange arter kan ha gått tapt. Den vil bli ytterligere redusert om dette tiltaket blir realisert. Områdets landskapets kvaliteter er også allerede sterkt redusert.

Hvordan gjenværende naturverdier og landskapskvaliteter ventes å bli berørt fremstår som noe usikkert. Det er uansett slik at gjenværende restverdier dets økosystem skal gis større beskyttelse mot inngrep og negative påvirkninger, og den samlede belastningen må vurderes (jf. naturmangfoldloven). Redusert vannføring vil ha negative virkninger på vassdragstilknyttet flora og fauna.

I utredningen presiseres det at det er vanskelig å bedømme i hvilken grad de registrerte naturtypelokalitetene vil bli påvirket av kraftverket. Mye av verdiene er knyttet til den rike berggrunnen og et stabilt fuktige miljø. Minstevannføring er viktig, men om det er tilstrekkelig med alminnelig lavvannsføring eller 5-persentilen er usikkert.

Den registrerte naturtypen kystgranskog (B-verdi) innehar flere naturverdier og kvaliteter som ikke må utsettes for inngrep som kan ha negative konsekvenser. Det er viktig at bekken forblir fri for inngrep for å unngå risikoen det vil ha på naturmangfoldet. Omfanget, og konsekvensene av en utbygging og den planlagte rørgatetraseen blir sentralt i konsesjonsspørsmålet slik FNF ser det.

Når det gjelder fugl er det store mangler i dokumentasjon og kunnskap. Området er dårlig kartlagt og en mye grundigere kartlegging er nødvendig før det kan konkluderes med hva konsekvensene er. Registrering av rovfuglhekkinger i området er lite vektlagt ettersom de er av eldre dato. Rovfugler vil imidlertid ofte bruke samme hekkeplasser over svært lang tid, og det er all grunn til å vektlegge også eldre hekkefunn av rovfugl i området. Imidlertid er endags-befaringer på høstparten ikke ideelt for å avklare om hekkeplassen er i bruk. Mellom befaringen i 2012 og utsendelse av høringen av konsesjonssøknadene, kunne det ha vært avklart om hekkeplassene var i bruk. Det er helt feil rekkefølge å anbefale undersøkelser av dette *dersom* det blir konsesjon.

Gluggvasselva er en sideelv til Vefsna-vassdraget, som er et nasjonalt laksevassdrag. Almliforsen skal være vandringshinderet for anadrom fisk og kraftverket er planlagt plassert rett nedstrøms denne. FNF savner ytterligere utredninger om kraftstasjonsplassering og utløpskanalen, og hvilke konsekvenser det vil ha for anadrom fisk, samt yttedyproduksjon, strømforhold i fossekulpen mv. Det gjelder for øvrig for bekkørret også. I miljørapporten diskuteres det også om det bør vurderes å montere omløpsventil i tilfelle tørrlegging ved driftsstans i kraftverket. FNF mener det er nødvendig med et hvert tiltak som kan være hensiktsmessig og som kan redusere ulemper for naturmiljøet som kraftutbygginger erfaringsmessig har.

FNF er kritisk til kunnskapsgrunnlaget for søknaden. Det kommer også frem av miljørapporten at det er en middels usikkerhet i registrering og en viss usikkerhet i konsekvensvurderingen. FNF er derfor ikke tilfreds med foreliggende kunnskap om *arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger*, jf. naturmangfoldloven § 8 (*Kunnskapsgrunnlaget*). FNF kan derfor ikke se at kunnskapsgrunnlaget er godt nok, og forventer at dette vektlegges i konsesjonsbehandlingen eller at det pålegges etterundersøkelser. Det skal gjøres en vurdering om, og hvordan, prinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8 til 12 blir ivaretatt og oppfylles.

Når det gjelder friluftsliv er hovedutfordringen hvordan kraftstasjonen skal kunne bygges samtidig som at friluftslivsinteressene blir ivaretatt. FNF mener denne problemstillingen burde vært ytterligere utredet.

Konklusjon

FNF mener søknaden om Tjuvholforsen kraftverk må avslås.

For FNF Nordland

Erling Solvang
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Fylkeskoordinator

Kopi (per e-post) til:

Grane kommune

Nordland fylkeskommune

Fylkesmannen i Nordland v/ Miljø og Reindrift

Norsk Friluftsliv